

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي
سَوَاءَ السَّبِيلِ (22) وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ
أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ
تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى
يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ (23) فَسَقَى لَهُمَا
ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ
مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ (24) فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى
اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا
سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَ قَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا
تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (25) قَالَتْ
إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ
الْقَوِيُّ الْأَمِينُ (26) قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ

إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِي
 حِجَجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَ مَا أُرِيدُ
 أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ
 الصَّالِحِينَ (27) قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ أَيَّمَا
 الْأَجْلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَ اللَّهُ عَلَى مَا
 نَقُولُ وَكِيلٌ (28)

Then, when he turned his face towards (the land of) Madyan, he said: "I do hope that my Lord will show me the smooth and straight Path." And when he arrived at the watering (place) in Madyan, he found there a group of men watering (their flocks), and besides them he found two women who were keeping back (their flocks). He said: "What is the matter with you?" They said: "We cannot water (our flocks) until the shepherds take back (their flocks): and our father is a very old man." So he watered (their flocks) for them; then he turned back to the shade, and said: "O my Lord! Truly am I in (desperate) need of any good that Thou dost send me!" Afterwards one of the (damsels) came (back) to him, walking bashfully. She said: "My father invites thee that he may reward thee for having watered (our flocks) for us." So when he came to him and narrated the story, he said: "Fear thou not: (well) hast thou escaped from unjust people."

Said one of the (damsels): "O my (dear) father! Engage him on wages: truly the best of men for thee to employ is the (man) who is strong and trusty" He said: "I intend to wed one of these my daughters to thee, on condition that thou serve me for eight years; but if thou complete ten years, it will be (grace) from thee. But I intend not to place thee under a difficulty: thou wilt find me, indeed, if Allah wills, one of the righteous." He said: "Be that (the agreement) between me and thee: whichever of the two terms I fulfil, let there be no ill-will to me. Be Allah a witness to what we say."

(مصر سے نکل کر) جب موسیٰؑ نے مدین کا رخ کیا تو اُس نے کہا "اُمید ہے کہ میرا

رب مجھے ٹھیک راستے پر ڈال دے گا"۔ اور جب وہ مدین کے کنوئیں پر پہنچا تو اُس

نے دیکھا کہ بہت سے لوگ اپنے جانوروں کو پانی پلا رہے ہیں اور ان سے الگ

ایک طرف دو عورتیں اپنے جانوروں کو روک رہی ہیں۔ موسیٰؑ نے ان عورتوں

سے پوچھا "تمہیں کیا پریشانی ہے؟" انہوں نے کہا "ہم اپنے جانوروں کو پانی

نہیں پلا سکتیں جب تک یہ چرواہے اپنے جانور نہ نکال لے جائیں، اور ہمارے

والد ایک بہت بوڑھے آدمی ہیں"۔ یہ سن کر موسیٰؑ نے ان کے جانوروں کو پانی پلا

دیا، پھر ایک سائے کی جگہ جا بیٹھا اور بولا "پروردگار، جو خیر بھی تو مجھ پر نازل کر

دے میں اس کا محتاج ہوں۔" (کچھ دیر نہ گزری تھی کہ) ان دونوں عورتوں

میں سے ایک شرم و حیا کے ساتھ چلتی ہوئی اس کے پاس آئی اور کہنے لگی

"میرے والد آپ کو بلارہے ہیں تاکہ آپ نے ہمارے جانوروں کو پانی جو پلایا

ہے اس کا اجر آپ کو دیں۔" موسیٰ جب اس کے پاس پہنچا اور اپنا سارا قصہ اسے

سُنا تو اس نے کہا "کچھ خوف نہ کرو، اب تم ظالموں لوگوں سے بچ نکلے ہو۔" ان

دونوں عورتوں میں سے ایک نے اپنے باپ سے کہا "ابا جان، اس شخص کو نوکر

رکھ لیجیے، بہترین آدمی جسے آپ ملازم رکھیں وہی ہو سکتا ہے جو مضبوط اور امانت

دار ہو۔" اس کے باپ نے (موسیٰ سے) کہا "میں چاہتا ہوں کہ اپنی ان دو بیٹیوں

میں سے ایک کا نکاح تمہارے ساتھ کر دوں بشرطیکہ تم آٹھ سال تک میرے

یہاں ملازمت کرو، اور اگر دس سال پورے کر دو تو یہ تمہاری مرضی ہے۔ میں

تم پر سختی نہیں کرنا چاہتا۔ تم ان شاء اللہ مجھے نیک آدمی پاؤ گے۔" موسیٰ نے جواب

دیا "یہ بات میرے اور آپ کے درمیان طے ہو گئی۔ ان دونوں مدتوں میں سے

جو بھی میں پوری کر دوں اُس کے بعد پھر کوئی زیادتی مجھ پر نہ ہو، اور جو کچھ قول

و قرار ہم کر رہے ہیں اللہ اس پر نگہبان ہے۔"

(मिस्र से निकलकर) जब मूसा ने मदन का रुख किया तो उसने कहा, “उम्मीद है कि मेरा रब मुझे ठीक रास्ते पर डाल देगा ।” और जब वह मदन के कुँए पर पहुँचा तो उसने देखा कि बहुत-से लोग अपने जानवरों को पानी पिला रहे हैं और उससे अलग एक तरफ़ दो औरतें अपने जानवरों को रोक रही हैं । मूसा ने उन औरतों से पूछा, “तुम्हें क्या परेशानी है?” उन्होंने कहा, “हम अपने जानवरों को पानी नहीं पिला सकतीं, जब तक कि ये चरवाहे अपने जानवर न निकाल ले जाएँ, और हमारे वालिद एक बहुत बड़े आदमी हैं ।” यह सुनकर मूसा ने उनके जानवरों को पानी पिला दिया, फिर एक साए की जगह जा बैठा और बोला, “परवरदिगार, जो खैर भी तू मुझपर नाज़िल कर दे मैं उसका मुहताज हूँ ।” (कुछ देर न गुज़री थी कि) उन दोनों औरतों में से एक शर्म व हया के साथ चलती हुई उसके पास आई और कहने लगी, “मेरे वालिद आपको बुला रहे हैं ताकि आपने हमारे लिए जानवरों को पानी जो पिलाया है उसका अज़्र आपको दें ।” मूसा जब उसके पास पहुँचा और अपना सारा किस्सा उसे सुनाया तो उसने कहा, “खौफ़ न करो, अब तुम ज़ालिम लोगों से बच निकले हो ।” इन दोनों औरतों में से एक ने अपने बाप से कहा, “अब्बा जान, इस शख्स को नौकर रख लीजिए, बेहतरीन आदमी जिसे आप मुलाज़िम रखें वही हो सकता जो मज़बूत और अमानतदार हो ।” उसके बाप ने (मूसा से) कहा, “मैं चाहता हूँ कि अपनी इन

~~~~~

दो बेटियों में से एक का निकाह तुम्हारे साथ कर दूँ बशर्ते कि तुम आठ साल तक मेरे हाँ मुलाज़िमत करो, और अगर दस साल पूरे कर दो तो यह तुम्हारी मरज़ी है । मैं तुमपर सख्ती नहीं करना चाहता । तुम इंशाअल्लाह मुझे नेक आदमी पाओगे ।” मूसा ने जवाब दिया, “यह बात मेरे और आपके दरमियान तय हो गई । इन दोनों मुद्दतों में से जो भी मैं पूरी कर दूँ उसके बाद फिर कोई ज़्यादती मुझपर न हो । और जो कुछ कौल-करार हम कर रहे हैं अल्लाह उसपर निगहबान है ।”